GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Joi'a si Dumineca, Féi'a, candu concedu ajatóriale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu séu 2 1/2 galbini mon. sunatória.

Anulu XXXVII.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

Nr. 40 — **Brasiovu 14/2 Iuniu** — **1874.**

Dupa votarea Junctiuniloru romanesci.

Cestiunea si legea destinate a regulá cestiunea legarei caiiloru ferate intre Romani'a de un'a, Transilvani'a si Banatu de alta parte, s'a votatu in Camer'a legislativa a deputatiiloru Romaniei dupa una lupta parlamentaria lunga si ferbente, intrerupta ici colea inca si de unele scandale, dr' in Senatu a trecutu cu maioritate de 32 contra 9. Cu tóte acestea, cestiunea inssasi nu va fi terminata definitivu inca nici atunci, candu legea va aré sanctiunea capiloru statului, in ambele staturi vecine. Executarea inssasi va mai causá multe si grele discusiuni. Pe amendóne liniele suntu facute inca numai studiuri preliminarie, possibilitatea executarei inca nu este stabilita pe deplinu, prin urmare nici sum'a totale a speseloru nu e fixata definitivu, si chiaru se fia acésta, dr' anume pentru siesulu si valea-Prahovei dela Ploiesci pana susu in Predealu, unde se vede pajor'a cu dóne capete, adeca pe distantia cá de cinci poste, inca nu se scie de unde va esí capitalulu. Ministrii denotara acea suma cá aproximativa cu cifr'a de 30—35 milióne franci (preste 12 milióne florini val. a.). Asia esse din spus'a ingineriloru anglii, carii tocma se afla asiediati la hospelulu nou de langa monastirea Sinai'a, de unde'si facu excursiunile loru de technici. Alti ingineri credu, ca acea suma este pré excessiva, indata ce se voru decide a nu trage linii'a ferata pe tiermulu stangu alu Prahovei, pe unde merge astadi drumulu, ci pe celu dreptu, pe sub munte, pe locu multu mai sanetosu, nesfarmitiosu. De altumentrea, din Predealu pana la Sinai'a si chiaru aprópe de punctulu numitu Orati, terenulu este mai solidu, mai sanetosu, decatu in multe alte vali ale Daciei. De ací incolo este axioma technica prea bine cunoscuta, ca ori-unde curge unu riu, póte merge alaturea si cale ferata.

Asia dér' publiculu nostru va mai aré ocasiune de a se ocupa cu cestiunea acestoru junctiuni; se se si ocupe de acésta, cá si de mai multe alte din sfer'a *economiei politice si nationale*, care cumu vedeti, la noi si la maghiari se mai afla in léganu, din care causa multi in locu de a o *studia* catu se póte mai usioru, o iau indesiertu si se incérca a face din ea capitalu politicu si de partite, dr' altii o tractédia cá unu jocu alu fantasiei, carele nu se supune la auctoritatea adeverului mathematicu; de alci apoi nenumeratele illusiuni, de care sufere mai alesu in Bucuresci toti aceia, carii acuma stau cá inmarmuriti, si vediendu-se batuti cu maioritate de preste 2/3, se intréba unii pe altii: „Cumu se póte? Rosii lui *Rosetti* uniti cu albastrii lui *Cogalniceanu* si si lui *Manu*, se fia trantiti in lupta drépta asia reu de catra *albi*. Si cumu se mai póte, cá mille de comercianti din capitala si din celelalte piatie comerciali, cumu si diecile de mii proprietari honorabili, intre ei multi patrioti fórte buni, se stè toti pana la unulu, cu manile in sinu si cu gurele inclestate, se nu dè nici unu feliu de ascultare la inmiitele invitari si provocari ale diarieloru din oppositiune, se nu tiena conferentie si cluburi in totu cuprinsulu tierei, cu scopu de a se manifesta opiniunea publica in contra „tradatoriloru de patria si natiune," in contra „agentiloru sasesci din Brasiovu," inferati de ómeni, cari tóta vieti'a loru au mancatu romanismulu si patriotismulu cu lingur'a.

Apoi écca, s'au potutu tóte acestea. Inse capii oppositiunei sciusera mai de inainte, ca astadata au se cadia reu, si totusi au luptatu fia-care „pentru honórea drapeleloru." Óre inse, pentru-ce acei capi ai oppositiunei au trecutu cu tacerea tocma cele mai tari argumente pe care potea si se le apuce la ori-ce momente? Écca ceea ce nu scia códele loru pe de margini; de aici necasulu si dorerea. In viéti'a privata se applica desu conosciutulu proverbiu: „Nu scie barbatulu, ce scie satulu." In viéti'a parlamentaria din contra, se applica contrariulu acestui proverbiu in tóte causele de natura delicata, in catu acel'a s'ar' potè intórce asia: Ceea ce scie barbatulu si femei'a (maioritatea si oppositiunea), nu scie tér'a. La franci inca se dice, ca suntu multe lucruri, care le sciu fórte bine toti, dér' nu vorbesce nimeni de ele. Ori-unde patriotismulu si lealitatea mai au unu sensu, partile se explica intre se-nesi in conferentie private si in sectiuni comunicandu unii altor'a si argumentele reservate, care nu se léga nici-odata de funea campaneloru; dr' siedentiele publice suntu adesea numai de parada. Cu tóte acestea códele, pentru cá se se apere de blamagiu si se nu alunece mai in urma la calumnii si injuraturi de casarme, trebuiea si potea se scia incai urmatórele lucruri:

Regimulu Romanici tienuse dela Octobre alu a. tr. pana inainte cu dóne septemani lupta aprópe continua cu celu austro-ungurescu, si candu negotiatiunile se intrerupea, erá mai multu din ostenéla si óresicumu amaratiune, ca din tóte nu se va alege nimicu; in fine scól'a diplomatica ce se dice bizantina, ajunse cá dupa unu lungu periodu de tempu se insufle asta-data respectu scólei austro-ungaresci si se o indoplece a-i recunósce valórea, a creá unu casu *precedete*, care nu se póte pretiui cu auru nici de treidieci milióne si care si va aré de siguru consecentiele sale salutarie pentru venitoriu.

Junctiunea dela Brasiovu nu a fostu ceruta numai de ungureni, ci o au voitu si maioritatea camereloru romane din din'a in care s'au convinsu, ca ea este possibile. Districtulu *Prahovei* adusu cu vechiulu districtu *Sacu*, este unulu din cele mai mari ale tierei, dr' fertilitatea lui este proverbiale. In acelu districtu afli intre proprietari numele unui numeru considerabile de familii historice ale tierei, precumu Cantacusinu (Marginénu), Ghica, Cretiulescu, Campineanu, Vacarescu, Florescu, Filipescu, Slatinénu, Stirbeiu, Bibescu, Grecénu, Gradistónu etc. Cateva din acestea familii possedu cate 10—15 mii jugere (pogóne), dr' cea antaiu numita la 60 (siesedieci) de mii. Insusi statulu este acolo cá mare proprietariu. De alta parte urbea Ploiesci cu 38 mii de locuitori, póte fi clasata cá piatia comerciale la loculu alu cincilea dupa cele dóne capitale si dupa Galati si Brail'a. Mai tóte celelalte districte ale statului romanescu suntu curmate de cali ferate, incependu dela Michailesi si Botosiani pana la Orsiór'a, dr' aceles, care n'an cali ferate, au Dunarea, si unele Marea-négra: districtulu Prahovei este alesu numai pe unu clinisioru prin calea ferata. Locuitorii orasiului nu reclama incontra junctiunei pe la Predealu, din causa, ca s'au fostu saturatu de pretiurile exorbitante ale lemneloru de arsu (dela 5 pana si la 10 galbini 1 st. cubicu), cá si de ale celoru de lucru si de edificiu, dr' pétr'a pentru pavagiu, monumente, fundamente, nu voiescu se o mai aduca din tieri *straine*, pana si din *Scoti'a*, precumu s'au adusu in adeveru pe catera miliéne! Intre locuitorii *capitalei* suntu circa 20 de mii ardeleni, 1/5 din Ploiesci, Campin'a, Buzeu; multime de comune rurali, din numitulu districtu, si din tóte cele muntene, inca si din alu Jalomitiei, care este la campu, au emigratu, totu din Transilvani'a. Cine nu crede, mérga, védia, intrebe, comuna de comuna, convinga-se. „Pana candu se morimu de dorulu consangeniloru nostrii din Transilvani'a?" intréba cei veniti numai de cate 10—20 de ani. Ér' proprietarii ei dicu: „Ce se pasa nóue, ca Transilvani'a se va despopora; este tréb'a regimului vostru, cá se nu sufere tirani'a, impilarea si desnationalisarea romaniloru *). De alta parte economii de vite se bucura, ca chiaru acumu de candu cales ferata au ajunsu pana la Brasiovu, -si vedu vitele loru transportandu-se la Vien'a in 38 de óre, in locu de 38 dile, multa lume imperatia, cu spese de innebunitu.

Écca cine suntu agentii sasiloru: proprietarii cei mari si mici, comerciantii, populatiunea, toti acestia platiti din „cassele allodiali."

„Dér' Brasiovulu, Brasiovulu, sasii cu intrigele loru," striga cei din córta. — Brasiovenii -si poté sacrificá tóta averea modesta cata le-a mai remasu, si totu nu ar' fi vediutu cu ochii loru junctiunea pe la ei, déca nu ar' fi cumpanitu si cateva mari interesse adeveratu romanesci. „Dér' de ce nu pe la Stantiu," cumu cere „Federatiunea?" Din simpl'a causa, ca pe acolo nu se póte, fora unu tunelu cá de 7600 metrii (unu miliariu). Afle inse „Federatiunea," ca studiulu ce se face estempu pe *Prahova* de anglii, este alu *patrulea* de $1^1/_2$ anu incóce. Au lucratu technici nu numai straini, ci si pamenteni, sub ochii ministeriului; suntu destule planuri preparate, devisuri (Ueberschläge) compuse si calculate. De altu-mentrea chiaru brasiovenii au fostu acela, carii in memorialele loru (dóue romanesci, publicate, altele nemtiesci) au cerutu in anii 1870 si 1871 dela ambele gubernie vecine si dela Camera cu multa perseverantia, cá in cestiunea junctiuniloru pe la Brasiovu nu cumva se se ia vreo decisiune pana atunci, pana candu nu se voru cercetá si studiá in modu prealabile, in ambele tieri, tóte acelea passuri si vali, prin care s'ar' crede, ca ar' poté trece calea ferata din Transilvani'a in Romani'a, prin urmare, nu numai valea proprie disa a Prahovei cu ramurile sale de catra Branu si Rosnovu, ci si passulu Siantiului pana descindi la riulu *Doftana*, la salinele dela *Telegea* langa *Campina*, apoi passulu *Buzeu*, atatu pe riulu Buzeu pe unde fusese studiatu si sub generariulu Coronini in tempulu invasiunei, catu si pe riulu Telégenu, pe unde inainte cu 3 ani a pusu dn. Stef. Gr. mare proprietariu, de s'au lusatu charta topografica fórte exacta, pana la fruntaria. In conventiunea dela an. 1871 intrase acésta conditiune essentiale, de ce n'au insistatu pentru implinirea ei; dér' de ce n'au esitu ei insii cu charte si cu calculatiuni exacte, facute pe alte vali si strimtori? La acestea nu se primesce nici-unu respunsu. Si totusi cu asemenea

*) Chiaru actù dn. proprietariu C—siu ne cere locuitori pentru unu satuletiu nou pe mosi'a sa, ce are in distantia cá de 10 chilometrii dela Ploiesci. —

arma ei ar' fi castigatu, déca nu chiaru maioritate in camera, de s'guru inse opiniunea publica in partea loru. Cifrele ministriloru trebuiau batute érasi cu cifre, si nu cu frase. Cifrele exacte, puse la locului loru, suntu giómtia de tunu, ér' frasele suntu minci (pile) implute cu aeru séu cu lana. Dér' unde se mai audiá din gurele loru cifre authentice de exportu si importu, pe la diversele vami? Nicairi; nu si luara nici ostenél'a de a merge in biroulu statistico, séu de a frundiari prin Anualile statistice ale tierei. In locu de acestea unu capu alu oppositiunei se apucá se combata comerciulu din Brasiovu cu cateva expressiuni din cele mai absurde, cu care sustiuea, ca acela existe numai de candu s'a facutu siosea'a (drumulu asternutu) pana la Ploiesci, adeca de vreo 15 ani, in locu de 15 seculi.

Oppositiunea, care arunca dela sene asemenea arme si apuca numai de cele mai ruginite, nici de cumu nu se póte dice seriósa, si nu i se póte applicá excellent'a sententia:

Victrix causa Diis placuit, sed victa Catoni.

Inchiamu rogandu pe acelea redactiuni romanesci, cari nu suferu, cá publiculu loru se fia indopatu numai cu frase, cu injuraturi si insulte, se reproduca meduvosulu cuventu de conclusiune pronuntiatu de catra ministrulu B. Boierescu in siedenti'a senatului tienuta in 27 Maiu (8 Iun.) a. c. Dupa acestea potemu asteptá, pana la tempulu candu lini'a calei ferate se va da la vre-unu consortiu si se voru luá in desbatere parlamentaria conditiunile contractului.

Cestiunea reformarii legii electorali in Ungari'a si Transilvani'a a mai adausu la relele dileloru nationalitatiloru si ultim'a maiestria de a confunda dreptulu electorale, incatu poporulu se nu se scie reculege a-si poté cu inlesnire exercita acestu dreptu de viatia politica. Norel'a guberniului maghiaru, care e discutata acum in sectiuni, completa, explica si reguléza legea de alegere, dér' nu indrépta nece una din nedreptatile cele strigatórie la ceru, de pana acum, ci ea difículteza alegerea deputatiloru nationali si liberali si cu deosebire in Transilvani'a se exercita maiestri'a, de a eschide catu numai se póte pe romanu dela dreptulu constitutionale si prin censu, dér' si prin incercatur'a facuta din adinsu spre alu impinge in desperatiune. Déca in Ungari'a una a patr'a sessiune de pamentu dá dreptulu de alegere cá si in Transilvani'a in legea vechia, ea mai facea cera uniformitate, inse acum cu consulu diversu dupa diversitatea locuriloru se tientesce totu numai la scurtarea dreptului nationalitatiloru, cá se póta resi deputati maghiari si nude n'au terenu de incredere.

Privilegiulu din sinte de 48 nu mai da dreptulu electorale, toti inse cati avura dreptulu de alegere pana la 1872 pe basea Art. 5 din l. 1848 § 1 p. a) si § 2 p. e) si pe basea Art. trans. II 1848 § 3 p. e), § 4 p. a) se sustienu in dreptulu avutu pentru persón'a loru; ér' in orasie cu magistrate casele se voru considera vrednice de 315 fl. numai, déca voru da contribuiune de 16 fl. din venitulu chiriei séu a naiemului seu celu pucinu contribuiune de classea a 3; ér' posessiunea de pamentu la orasie se arunce contr. de 16 fl. — Unu patrariu de sessiune da dreptulu electorale la unguri, dér' in comitatele cu alte nationalitati se ceru 10 juguri de cate 1200 stanjini patrati si in Transilvani'a, Crasna, Zarandu, Cetate de petra, Solnocu de midilocu, Jazigia si Cumania 8 juguri á 1200 st. Meseriasii din orasie 10 fl., cei din cele mai mici 5 fl. Pentru Transilvani'a contribuiune din § 3 p. c) din Art. II trans. e contribuiune de venitu, si cei 8 fl. 40 cr. pentru Trans. se intielegu contribuiune dirépta fora contr. de castigu personale si fora arunculu urbariale. Dupa § 7 alu novelei se lasa celoru ce au calificarea din § 25 Art. de lege V din 1848, § 1 Art. II transilvanu, dreptulu de alegere, dér' pelunga contribuiune de venitu dupa § 6, Art. XXVI din 1868 celu pucinu de 10 fl. 50 cr. séu de 9 fl. (postimu arbitragiu!) — In § 8 titlurile din § 2 Art. IV p. d. § 3 Art. II p. d) transilvanu e cu adausu, ca dreptulu de susu se extende asupra tuturoru comuneloru din comitate, districte si scaune transilvane si parochii, invetiatorii, Dr., prof. numai cei activi cu decrete a mana. — Atata confusiune are de scopu a pune in desperare de a-si cauta cineva dreptulu; si totusi novel'a, care dictéza si limb'a maghiara de pertractare, se va face lege, ca asia voiescu maiestrii dilei, apoi neci vorba de respectarea pretensiuniloru altóra. Semnu de slabitiune.

Faptele, ele arata adeverat'a fratietate!

Pre candu mai tóte diurnalele ataca fora crutiare pe fratii conlocuitori sasi, pre atunci sum silitu — in interesulu adeverului — ami redica debila voce in publicitate pentru a aduce cordiale multiumiri On. representatiuni a orasiului Reghinu-sasescu pentru multele fapte adeveratu fratiesci aratate catra toti locuitorii fora osebire de nationalitate si religiune; — cu deosebire nóua romaniloru de aici nu ne este permisu a uita loial'a purtare a fratiloru sasi din Reghinu facia cu tóte dorintiele manifestate de noi, cari s'au implenitu.

Intre altele:

a) Beseric'a nóstra de aici a capetatu portiune canonica *).

b) D-nii invetiatori romani de aici capeta 500 fl. v. a. pe totu anulu din cass'a sllodiale.

c) Din padurea orasiului totu-deaun'a s'au asignatu lemnele trebuintióse pentru ingradirea cimiteriului nostru.

d) Copii nostri suntu tractati la scól'a normala si reale a sasiloru de aici mai bine de catu la ori care alta scóla neromana din tiéra.

e) Locuitorii miseri romani totu-deaun'a suntu impartasiti de adiutória din partea orasiului.

f) Acuma la cea antai'a siedintia se va da unu locu correspundiatoriu pentru cimiteriu in locului celui resepitu in urmarea multeloru ploi.

Din aceste fapte adeverate fratiesci, ori care omu ne preocupatu póte conchide, „ca dracului nu este asia de negru precumu le place la unii alu depinge.“

Sasu-Reghinu 7 Iuniu 1874.

Cu tóta stim'a Maioru.

Luptele in Franci'a.

Decandu s'au deochiatu tieseturile de intrigi chambordiste si orleaniste, a crescutu influinti'a bonapartismului in Franci'a intr'unu gradu, incatu provoca mari ingrigiri la celelalte partite francese. Partit'a republicana cu deosebire, care nu fara norocu a pututu se scape pana acuma de dóua ori din pericululu unei restaurariune monarchice, se vede astadi mai multu cá ori candu necessitata a combate din resputeri si fara mila pe balaurulu imparatiei bonapartiste, care eara 'si se ridica cu mare cutezantia.

Resultatulu alegerei ultime de deputatu la parlam. din departamentulu de Nievre a fostu semnalulu unei nóua inversiunate lupte intre republicani si bonapartisti. La alegerea acest'a reusi, bonapartistulu de Bourgoing in contr'a candidatului republicanu Gudin; Alegerea a fostu cu atatu mai surprindietória, cu catu tocmai in departamentulu de Nèvre republicanii se credeau siguri de invingere.

Si cine a facutu se cada bilancia, bicumpen'a in favorulu candidatului bonapartistu? Poporulu, tieranii au votatu mai in unanimitate pentru dlu de Bourgoing. Ecca dér' unde 'si-a aflatu resunetulu propaganda partisaniloru lui Napoleonu IV-lea.

Ca lucru mare, déca a invinsu odata unu bonapartistu contr'a unui republicanu? Intrebarea acesta ar' fi justa, déca nu s'aru fi constatatu totodata, ca pe lenga tieranii departamentului de Niévre a lucratu si influinti'a regimului. **Mac-Mahon** a spriginitu pe bonapartisti la alegere si bonapartistii au se multiamesca victori'a electorale, mai multu innaltei lui protectiuni decatu popularitatii ce o possedu la tieranii din Nievre.

Nu a fostu dér, subu asemeni impregiurari, pre fundata ingrigirea si irritatiunea, ce-a produs'o alegerea din Niévre intre antibonapartisti! „Francesiloru! pazitive, ca-ci bonapartismulu eara 'si ridica frunte cutezatória,“ a esclamatu indata Gambetta in diariulu seu, si orleanistii, cuprinsi de frica, cá nu cumva bonapartistii se le ié tronulu, acestu obiectu alu comuneloru aspiratiuni, cumu se dice, dinaintea nasului, au secundatu la rondulu loru barbatesce strigariloru de alarma ale foiei exdictatorelui republicanu.

Pana in momentulu de facia inca discuta press'a francesa insemnatea alegerii din depart. Niévre. Urmarile acestei'a suntu in dóue directiuni fórte considerabile. Victori'a bonapartistului de Bourgoing a datu mai antaiu implusulu la o incercare de aliantia intre orleanisti si republicani, séu mai bine disu intre „centrulu dreptu“ (orleanisti) si „centrulu stengu“ (republicani conservativi) alu adunarei natiunale dela Versailles, cu scopu de a formá o maioritate parlamentaria, care se póta paralisá agitatiunile bonapartiste mai departe a resultatu, ca tóta cet'a republicana e in contra bonapartismului.

Orleanistii, cunoscundu prea bine, ca prin retragerea silita a spiritului loru familiariu, dlui de Broglie, realisarea planuriloru loru a devenitu pentru timpu indelungatu imposibile, vediendu de alta parte ca bonapartistii ocupa din di in di terrenu mai multu -si dicu: trebuie innainte de tóte se castigamu timpu de reculegere, dér' asia se manevramu, cá nu cumva se ni se inchida calea, care se ne duca in fine la tronu. Prin constituirea definitiva a republicei inse ni s'aru inchide cu totulu calea la tronu. Prin urmare nu ve putemu declará nicidecumu pentru unu definitivu, tocma de ne ar' aduce chiaru si monarchi'a orleanista. In starea de facia inse ér' nu putemu remané. Déca nu se va organisá septennatulu, domni'a de siepte ani a lui Mac-Mahon pre cale constitutionale prin legi aduse cu concursulu nostru (alu orleanistiloru) de catra camer'a presenta, eara 'si nu va fi bine pentru noi, ca-ce atunci lesne ar' puté maresialulu-presiedinte, cedendu pressiunei opiniunei publice, se dissólve camer'a dela Versailles si fara voi'a ei, si se conchiame o nóua constituanta, din simulu carei'a de siguru aru esi republic'a definitiva. Lui Mac-Mahon i aru puté succede inca si aceea, ca luandu in protectiune pe bonapartisti se restaureze, prin unu plebiscitu spre exemplu, imperati'a cu Napoleone IV-lea, facia de tóte aceste eventualitati possibile este dér' pentru noi (orleanistii) de mare interessu, cá puterea essecutiva a lui Mac-Mahon se se organiseze catu mai curundu asia, incatu nici se se constitue prin acést'a devinitiv'a republica, nici se póta cumva deveni periculósa planuriloru nóstre puterea maresialului-presiedinte. Cu unu cuventu provisoriulu se remana totu provisoriu, numai se i se de órecare organisatiune regulatória de puterea essecutiva.

Provisoriulu acesta se dureze 7 ani adeca inca $6^1/_2$ cati mai are se domnésca Mac-Mahon in puterea septennatului. Timpulu acestá se fia considerat'u de unu „timpu de armistare.“ Deabea dupa 6 ani si $^1/_2$ se reincépa resbelulu intre partite pentru form'a de guvernare a semanei tiere. Asta dorescu orleanistii, acest'a este simburele si intielesulu noului programu alu centrului dreptu orleanistu, pe basea carui'a voiesce se faca

---

*) Din gratia? Ori in puterea egalei indreptatiri, in mesura cuvinita fratiésca drépta, ori póte asiediata pe basea unui pactu justu si multiamitoriu de ambele nationalitati? Ca grati'a nu e mesura neci base de dreptu si ea are tóne dupa tempu. — Una fratietate loiale presupune si multiumirea loiale in mesura cuvenita dupa chiai'a dreptatii. Si de ve laudati in acésta, ve felicitamu Unchiule, déca ve aflati multiumiti si cu mesur'a de dreptu politicu in comuna, care e garanti'a fratietatii. Red.

o aliantia cu centrulu stengu republicanu. Diseramu mai susu, ca fric'a de bonapartismu a pusu in miscare de apropiare reciproca pe ambele centre. Republicanii centrului inse, putut'au ei óre intielesi cu frumos'a perspectiva, pe care o deschidu Franciei orleanistii, cerendu ca tristulu provisoriu se se tereiésca inca 6 ani si $^1/_2$?

Nu! catu de multu se fi fostu republicanii applecati a se intielege cu centrulu orleanistu, spre a formá o maioritate compacta in camera, cererea de prelungirea provisoriului aru fi trebuitu sei indigneze. Ducele de Audiffret-Pasquier nu se va puté niciodata uni pe basea programului orleanistu, cu conducatoriulu centrului republicanu Casimir Perier. Negotiatiunile intre acésti doi matadori ai centreloru adunarei nationale s'au si terminatu deocamdata. Centrulu stengu a respunsu in unu programu alu seu centrului dreptu: „Ceremu inainte de tóte constituirea definitiva a republicei, numai pe basea acésta putemu se facemu unu pactu cu centrulu dreptu. Déca cam'a nu e in stare a organisá definitiv'a republic'a, atunci ceremu dissolverea ei."

Acést'a declaratiune energica corresponde situatiunei favorabile, in care se afla de presinte partit'a republicana. Ea este compacta si unita in cestiunea principiariu a necessitatii unei definitivu republicanu, si puternica, de si nu posede maioritatea in camera.

Monarchistii sunta inse astadi mai multu ca oricandu divisati in trei, va se dica facia de fiacare d'intre cele trei partite monarchice, republicanii formeza o mare maioritate. Acéste consideratiuni l'au condusu pe Thiers, candu in convintarea s'a de respunsu, adressata deputatiunei francesiloru locuitori in Peru, a disu: „Déca ar' fi fost executabila o restauratiune monarchica, atunci ea dela 20 Main anulu trecutu (ad. dela caderea lui Thiers) s'aru fi facutu fapta." Restaurarea monarchica nu e dér' „esecutabile" de ce? Pentruca dintre trei partite aspirante la tronu, un'a impedeca pe alt'a in realisarea dorintiei sale. Orleanistii au impedecatu pe chambordisti, acestia cu bonapartistii ear' mai deunadi pe orleanisti, si asia fara finitu.

Republicanii sunta dér' intr'o positiune astadi favorabile, de aceea si punu cu Thiers alternativ'a: Republic'a definitiva conservativa séu dissolverea adunarei dela Versailles. Ce va fi dupa dissolvare? Puner'a nou'a constituanta ear' „republic'a conservativa" la ordinea dilei? Nu va invinge in fine inca republic'a sociala-democratica?

Dfieu mai scie cum se voru desvoltá lucrurile, ca astadi inca e mare neintielegerea in Franci'a! Dér' o prorumpere neprevediuta póte nasce unu 48 in sensu republicanu.

Cartile scolastice romane.

Nu mai departe de catu in deceniulu trecutu se simtiea o mare lacuna in privinti'a cartiloru de scóla tiparite in limb'a romana. Atatu professorii, catu si scolarii de pre atunci, -si aducu inca bene amente cata greutate aveau cu prescrierea obiectoloru de invetiamentu, cata pierdere de tempu se causá: acelor'a cu dictatulu, acestor'a cu scrisulu; cati erori de condeiu se straturau in manualele scrise, cari faceau materi'a grea de intielesu.

Astadi, gratia progressului si staruintiei unoru professori, caror'a le place labórea, acestu defectu se afla binisioru delaturatu.

Pentru scólele normali (numite in Romani'a primarie) se afla tiparite o multime de carticele, in catu formeza o adeverata concurentia, atatu in privinti'a materiei, catu si in privinti'a materiei, catu si in privinti'a modului de espunere, séu a metodului; astufeliu fiindu, nece nu le mai specificamu. Póte ori cine se iè la mana unu catalogu alu unei librarie si se va convinge despre numerulu loru. Ori care professoriu si alege din ele dupa cumu-i convine: dupa renumele autoriului, dupa cunoscinti'a ce póte ca i-o are, séu dupa gustu, observandu unic'a conditiune obligatória pentru toti, cá adeca cartea se fia aprobata de autoritatea scolastica.

Pentru scólele secundarie séu gimnasiali inca a inceputu a se arată deja unu felu de concurentia intre autorii diferiteloru manuale scolastice, mai vertosu pentru cursulu inferioru. Dér' ele nu lipsescu astadi nece pentru cursulu superioru. Ba inca au inceputu, mai de curundu, se apara cate unu manuale chiaru si pentru facultati, mai alesu pentru facultatea de filosofia si de dreptu.

Vomu dá ací pucine notiuni despre cartile scolastice (secundarie) tiparite dincolo de Carpati, in Romani'a libera, cá-unele ce sunta póte mai pucinu cunoscute lectoriloru si professoriloru nostri de dincóce; si acést'a cu scopu de a si le poté procurá si a se poté folosí cu ele la tempu.

Pentru procurarea loru, recomendamu ací in parentese, librari'a d-lui Socecu et Comp. din Bucuresci, cá un'a care respunde mai regulatu angagiamenteloru. Afora de acést'a ea creditéza nu numai librariloru ci si persónelora singuratice, numai se fia cineva „omu de creditu." Insielatorii si neparolistii curundu se deochia.

Vomu incepe cu studiulu Religiunei, tienendu-ne de maxim'a vechia „a Jove principium." Ne vomu dá cate o scurta opiniune asupr'a acelor'a, pe cari le cunóscemu mai de aprópe.

Intre diferitele catechisme, istorii sacre, besericesci etc. mai preferate sunta ale parintelui Costulescu prof. de religiune la St. Sav'a in capitale. Dér' primulu locu, fora nici o indoiela, lu tiene manualulu anonimu de istoria sacra, intitulatu „De dóue ori cincidieci si dóue Istorie Biblice, pentru scóle si familie," tradose din limb'a germana, dupa originalulu Societatii de Calvu, — care se recomenda atatu prin facilitatea stilului, in cata nece nu semana a fi traductiune, catu si prin eleganti'a si puritatea limbei. Pecatu ca illustratiunile (figurile) cartii nu sunta cevasi mai chare.

Pentru limb'a latina, Gramatic'a cea mai buna, pan'acum, este a repausatului I. Badilescu, lucrata dupa alui Kühner, in dóue volumi, cu numerose esemple si teme. Pentru limb'a elina, alui Colocotidi.

Trecemu la Istoria si Geografia. Este cunoscuta cá de 20 de ani „Istori'a Romaniloru" de pre intregu territoriulu Daciei vechi, de catra decanulu literaturei romane, eruditulu Aug. Treboniu Laurianu, incependu cu istori'a Romaniloru vechi, dela fundarea Romei si continuandu cu istori'a Romaniloru moderni, pana in tempulu de astadi. Alaturi cu acést'a, Geograf'a Daciei moderne, impreuna cu chart'a séu mapp'a si. Aseminea Geograf'a antica (a imperiului romanu) de Sicicariu.

Nu de multu a aparutu „Istori'a antica" cu Geograf'a ei, totu intr'unu volume de M. Michaiescu, — pentru I-ma cl. gimn. Ér' pentru cl. IV-a „Geograf'a fisica si politica," de Michaiescu, opu, care se recomenda prin facilitatea stilului.

Dér' mai preferibile este, dupa unii, si dupa fondu si dupa forma, fiindu scrisa fora semne si intr'o limba mai radicale „Elémente de Geografia," opu elaboratu dupa ultimele modificatiuni facute in organisatiunea statelora, si pre basele celoru mai nóue date statistice, de Angelu Demetrescu, Bucuresci 1873, celu mai acomodatu manuale pentru geografia, scurta istoria si statistica a Europei si celoru-alalte parti ale globului, pentru cl. IV-a gimnasiale.

Pentru cursulu superioru sunta patru manuale de istoria universale; celu mai vechiu si tiparitu cu cirile este alu lui Cretiescu. Mai nóua sunta traducerile lui Cernatescu dupa Duruy, a lui Mesiota dupa Pötz (tiparitu la Iassi), si póte celu mai bunu manualu de ist. univ. (introdusu si in departu) este alu repausatului Mandinescu, fostu professoru la seminariulu din Socol'a (langa Iassi). (Va urmá.)

Reportulu consiliului de adminstratiune

alu Institutului nostru de creditu si economii „ALBINA" catra adunarea gen. a actionariloru din 25 Martiu 1874.

Onorabila adunare generale!

Implinirea problemei, d'a Ve reportá asupra resultateloru primului periodu de operatiune alu institutului nostru, dela activarea acestui-a si pana la 31 Decem. 1873, e pentru administratiunea D-vóstre nu numai o detorintia placuta, ci si o adeverata multiumire.

Inchelarea primului anu de bilantiu este stadiulu invingerii complete a greutatiloru straordinari, cu cari a fostu impreunata infiintiarea institutului nostru, ér resultatele ce avemu onóre a Ve presentá astadi, sunt constatarea assigurarii depline a venitoriului séu.

Déca aceste momente sunt insemnate in viéti'a ori-carui institutu, la intreprinderea nóstra ele au o décasebita semnificatiune.

Amu pusu, Domniloru, inceputu inceputului: ne magulimu a fi fondatu la romanii din Austro-Ungari'a prim'a institutiune de creditu, dandu prin acést'a semnalulu imbucuratoriu alu propusului nostru seriosu: de emancipare economica.

O scurta reprivire inse cu acésta occasiune asupra istoricului acestei fondari si a desvoltarii ei progressive, o gasimu, Domniloru actionari, de neaperata pentru just'a apretiare a activitatii administratiunei D-vóstre si a resultateloru obtienute in primulu periodu de operatiune.

Primele incercari pentru formarea societatii nóstre datéza din anulu 1869. In Octobre 1870 fundatorii institutului au presentatu ministeriului cererea pentru aprobarea statuteloru; acésta aprobare a urmatu in 20 Iuniu 1871 sub Nr. minist. 6727. Terminulu subscriptiunei la fondulu de actiuni a duratu dela 10 Augustu pana la 30 Novembre 1871, adica aprópe patru luni. Adunarea generala constituanta a societatii s'a tienutu abiá in 14 Martiu 1872. Periodulu de fondare a duratu asiadara 2 ani si 2 luni.

La 10 Aprile 1872 incepuramu operatiunile institutului cu capitalulu micu de 90,000 fl. — se intielege, ca s'au activatu in modu successivu numai unele din operatiunile §-ui 16 alu statuteloru, a-nume acele, cari facu possibila mai des'a cerculatione a capitalului. Deci ramii, in cari amu operatu pana la finea anului 1873, sunt:

I. Reuniunile de creditu;
II. Deposite spre fruptificare;
III. Escomptulu;
IV. Imprumutu de lombardu;
V. Affaceri de comissiune si de incassari.

Creditulu ipotecaru cerendu capitale multu mai mari, decum erau ale nóstre in periodulu trecutu, s'a deschisu in mica mesura abiá catra inceputulu anului curentu.

Indata la inceperea operatiuniloru s'au alesu in vertutea § 65 din statute comitetulu de revisiune in persónele D-loru actionari Augustu Senor, Ioanu Bradu si Georgiu Mateiu ca membrii, si a D-loru Basiliu Petri si Ioane Cretiu ca suplenti.

In Iuniu 1872 s'a emissu in vertutea § 10 din statute provocarea pentru respunderea intregului capitalu de actiuni. Administratiunea D-vóstre a gasitu acésta mesura de neaparatu si in mare in teresulu societatii:

a) ca-ci dupa tenórea §-lui citatu actiunile definitive se poteau liberá numai „dupa respunderea intregu pretiului nominalu;" mobilisarea titlariloru provisorie inse, scimu, ca e fórte anevoiósa;

b) cá se inmultimu capitalulu cerculante alu institutului, pentru-a multiumi in mesura mai mare numerósele trebuintie de creditu alu poporului nostru si spre a scóte in interesulu actionariloru nostri unu profitu cu atatu mai mare;

c) effectele deplinu solvite au avutu in totudeun'a mai mare valóre, ér cele mai multe din camerele commerciali ale imperiului nostru, provocate fiindu in timpulu recentu, a si-dá opiniunea la aducerea unei legi nóue pentru societati de actiuni, au propusu, a se prescrie platirea intrégă a actiuniloru;

d) modalitatea respunderii in rate trimestrali de 10% a fostu pentru DD. actionari din cele mai inlesnitióse, de-si ea a ingreunatu fórte multu manipulatiunea si a datu de lucru Directiunei mai catu tóte celelalte operatiuni.

Preste totu incassarea rateloru de actiuni, cu privire la referintiele nóstre si la impregiurarile critice ale anuloru trecuti, a urmatu cu destula punctualitate, in catu sustemu in posetiune, d'a incepe liberarea actiuniloru definitivu cu finea acestei luni.

La greutatile provenite din natur'a referintieloru nóstre se adausera, D-loru actionari, precum sciti, si altele multu mai seriése. Cinci ani de rea recolta urmati unulu dupa altulu au apasatu garu clas'a nóstra cea mai insemnata: poporulu agricolu, aducendu-lu in cea mai mare parte la lipsa desperata. Er anulu 1873 s'a numeratu intre cei mai grei in analele institutetoru de bani. Inficosiat'a catastrofa, ce a eruptu in piatiele nóstre a sguduitu

la noi intregu comerciulu si creditulu in fundamentele sale cele mai adunci si cu undele sale a nimicitu multe institute vechi si potenice.

Éta, D-loru actionari, intre ce constellatiuni s'a nascutu institutulu nostru; éta in ce timpu a cadiutu primulu si in sine fara-de-acea pentru ori-ce institutu celu mai dificile periodu de operatiune; si déca pre-langa totu desfavorulu referintieloru intreprinderea nóstra a sustienutu si invinsu deja prob'a de focu, déca ea a remasu nu numai neamenintiata de marea catastrofa, ci tocma in epoc'a acestei-a s'au realisatu profituri, s'au pusu basa solide venitorului ei; prin acést'a se constata, ca ea intrunesce tóte conditiunile pentru justificarea sperantieloru puse intrens'a.

Astu-módu, D-loru, cu 31 Decembre 1873 incheiaremu, prelanga o epoca de operatiune de 21 luni, unu periodu de activitate pe patru ani intre greutati, de-catu care mai mari nu potu obveni la fondari de institute si cari numai prin o vointia, de feru, preseverantia rara si activitate din cele mai incordate se potura invinge.

Se trecemu dela momentele generali ale activitatii nóstre la singuraticele operatiuni.

(Va urmá).

Noutati diverse.

— **Tergulu Brasiovului**, care se fini adi in 18/6 a fostu fórte slabu. Pocini vindietori, dér comparatori de totu prea rari; crahurile se simtiescu si in pungile poporului. Vite abia venira in ultim'a di a tergului de vite si pucine se tendura. Pretiulu de parechia de boi mai de frunte 225 fl. si de josu 80—90, vacile 68; cali cu 870 parechia frumtes. Manufactele mai nu se cautara. E tristu, candu disparu banii din circulatiune. —

— **Teatru romanu in Brasiovu.** D. Ghermanu Popescu din Romania cu consocii sei ne amusaza nacasurile cu representatiuni romane, cari, fia i spre onóre disu, dovedira o abilitate excellenta in artea sa, secerandu applause numerése. Dsa va migra si pe alte locuri prin Ungaria si credemu, ca va fi primitu cu tóta caldur'a de catra nationalisti.

— **Congressulu statului rom. cat. din Transilvani'a** e conchiamatu pe 27 Iuliu a. c.

— **Cogressulu serbescu** la Carlovitiu se va aduna in 29 Iuniu. — Óre candu se voru resolvi si capii besericei gr. cat. a midiuloci congresse? — —

— **D. Desianu** e alesu dep. dietalu in cerculu Radna. Clubulu romanu a capatatu o acuisitiune in bravulu romanu.

— **Petrare'a** reinvia in recunoscinti'a Italiei in 18 Iuliu i se va serba aniversari'a de 500 ani preste totu.

Nr. 4293/1874. 2—3

Publicatiune.

In. Ministeriu r. ung. alu justitiei, la aratarea din partea acestei diregatorii din 29 Aprile a. c. Nr. 3384/1874, cu emisulu din 16 Maiu 1874 Nr. 14392, — pentru protocolulu mosiiloru comunei orasiului Brasiovu, spre insinuarea pretensiuniloru de proprietate — s'a induratu a prelungi terminulu espiratu cu **30 Aprile a. c.** pana la **31 Augustu 1874,** si terminulu defiptu pentru transportarea intabulatiuniloru mai vechi si espirandu cu **31 Augustu a. c.** pana la **31 Decembre 1874.**

Ceea ce se aduce prin acést'a la cunoscinti'a publica.

Brasiovu, 27 Maiu 1874.

Magistratulu cetatii si alu districtului.

Nr. 2777/r. c. — 1874. 1—3

Convocare.

Membrii comitetului representativu si comitatului Turdii se convóca prin acest'a la conferintia ordinaria pre **6 Iuliu a. c.,** ante meredíane 10 óre, in opidulu Turd'a, cu care ocasiune se voru publicá mai multi articlii de lege sanctionati, se voru resolvi mai multe ordinatiuni, recusitiuni si alte affaceri interne si se voru ocupa prin alegere dóue posturi vacante si anume, postulu de jude processualu in cercula Jar'a inferióra, si altulu de controloru domesticalu.

Turd'a, in 7 Iuniu 1874. —

Alexiu Miksa m/p.
vice-comite.

Nr. 4103/civ. 1874. 1—3

Edictu.

Bin partea judecatoriei regesci din Brasiovu se face publicu cunoscutu, cumca in urm'a escrierei lui I. Floreanu, negutiatoriu firmatu in Brasiovu asupra tuturoru obiecteloru miscatórie, macaru unde se voru afiá acelea si in privintia aceloru realitati, care in Transilvani'a, ce se tiene de Ungari'a, unde se afla — inca in valóre legea concursuale cu datulu 18-lea Iuliu 1853 sub Nr. foii legii imperiului leg. 132, in urm'a resolutiunei acestei judecatorii regesci deschidiendusse concursulu, s'au denumitu de representante legale domnulu advocatu Ioanu Hintz si de substitutu domnulu Josef Mayer, amendoi din Brasiovu.

Se provóca deci toti acei creditori, care din mass'a acestui Concursu sub óre-si care titulu voru puté pretinde ceva, cá cererile loru provediute cu documentele si dovedile necessarie, celu multu pana la **14-lea Iuliu 1874** cu atatu mai siguru se le predè la acésta judecatoria, pentru ca in casu contrariu respectivii pretendenti, de voru si fi pretensiunile loru intemeiate pe prioritate ori pe dereptulu de pemnu (zalogu), se voru eschide dela participarea din averea acestui concursu.

Totu-odata se provóca toti creditorii a se infaciosiá la **16-lea Iuliu 1874** la 9 óre inaintea prandiului a intari pe representantulu provisoriu séu a alege unu altu representante si apoi a alege comitetulu creditoriloru la judecatori'a acésta sub urmarile de derepta statorite in § 46 alu procedurei de concursu.

Brasiovu in 19 Maiu 1874.

Judecatori'a regésca.

Nr. 3982/civ. 1—3

Edictu.

Din partea judecatoriei regesci din Brasiovu se face publicu cunoscutu, cumca in urm'a cererii lui P. Oprea Sfetea, negutiatoriu firmatu in Brasiovu, asupra tuturoru obiecteloru miscatórie, macaru unde se voru afiá acelea si in privinti'a aceloru realitati, care in Transilvani'a ce se tiene de Ungari'a, unde se afla inca in valóre legea consursuale cu datulu 18-lea Iuliu 1853 sub Nr. foii legi imperiului legale 132, in urm'a resolutiunei acestei judecatorie regesci deschidienduse concursu, s'au denumitu de representante legale d-nulu adrocatu Franciscu Jako si de substitutu d-nulu adrocatu Ioanu Hintz, amandoi din Brasiovu.

Se provóca deci toti acei creditori, cari din mass'a acestui Concursu sub ori si ce titulu voru puté pretende ceva, cá cererile loru provediute cu documentele si dovedile necessarie, celu multu pana la **14-lea Iuliu 1874** cu atatu mai siguru se le predè la acésta judecatoria, pentru ca in casulu contrariu respectivii pretendenti, de voru si fi pretensiunile loru intemeiate pe prioritate, ori pe dereptulu de pemnu, se voru eschide dela participarea din averea acestui concursu.

Totu-odata se provóca toti creditorii a se infaciosiá la **16-lea Iuliu 1874** la 9 óre inaintea prandiului a intari pe representantii provisori séu a alege unu altu representante, si apoi a alege comitetulu creditoriloru la judecatori'a acésta sub urmarile de derepta statorite in § 46 alu procedurei de concursu.

Brasiovu in 14 Maiu 1874.

Judecatori'a regésca.

Edictu.

George Calboreanu gr. or. din Toarcla scaun. Cincu mare, a lustu in casatoria pre Maria Rucareanu gr. cat. totu de acolo, cá o necredintiósa de 3 ani lau parasitu, fora a sci locului afiarei ei, prin acest'a se provóca, cá in terminu de unu anu si una di dela datulu subsemnatu se se presenteze in antea forului matrimoniale subscrisu, ca-ce altu cum processulu divortiale incaminatu in contra-i se va decide si fora de dens'a in intielesulu legiloru si alu canóneloru.

Cichindealu 29 Maiu 1874.

Forulu matrimoniale gr. cat. de I Instantia alu Cichindealului.

Demetriu Aronu,
adm. protop.

2—3

„ALBIN'A"

Institutu de creditu si de economii

in Sibiiu.

Cuponulu din 1 Iuliu 1874 alu actiuniloru institutului nostru se va rescumpará, dela numit'a di incolo, la cass'a institutului nostru in Sibiiu

cu 6 fiorini 44 cruceri.

Cuponii suntu a se predá pre langa consignatiune in ordine numerica.

Sibiiu, 25 Maiu 1874. 3—3

Consiliulu de administratiune.

„ALBINA"

Institutu de creditu si economii

in Sibiiu

primesce depuneri de capitale spre fructificare

a) pre langa anunciarea ridicarii in sensulu statuteloru, cu 6% interese,

b) sub conditiune, d'a se anunciá institutului ridicarea depunerii la trei luni inainte cu 6½%,

c) sub conditiune, d'a se anunciá institutului ridicarea depunerii la siésse luni inainte, cu 7% interese.

Cu privire la conditiunile b) si c) deponentulu are de a se dechiará in diu'a depunerii, altu-cum inlocarea se va privi cá urmata sub conditiunea a).

Interesele incepu cu diu'a care urméza dupa diu'a depunerii si incéta cu diu'a premergatória dilei, in care se ridica depunerea, cu acelu adausu iase, ca numai dela acele capitale se dau interese, cari stau depuse la institutu celu pucinu 15 dile.

Depunerile tramise prin posta se resolvu totudeuna in diu'a primirei prin spedarea libelului la adress'a deponentului.

Sibiiu, 28 Maiu 1874.

3—4 **Directiunea institutului.**

Cursurile

la bursa in 12 Iuniu 1874 stá asia:

Galbini imperatesci	—	—	—	fl. —	cr. v. a
Napoleoni	—	—	—	8 . 94	. .
Augsburg	—	—	—	105 . 75	. .
Londonu	—	—	—	111 . 80	. .
Imprumutulu nationalu			—	74 . 70	. .
Obligatiile metalice vechi de 5%				69 . 55	. .
Obligatiunile rurale ungare				75 . —	. .
„ „ temesiane				74 . 25	. .
„ „ transilvane				71 . 90	. .
„ „ croato-slav.				78 . —	. .
Actiunile bancei	—	—		988 . —	. .
„ creditului	—	—		219 . 25	. .

Post'a Redactiunei: Giuagiu: Post'a proxima cunoscuta care ei Blasiu asteptu. Naseudu: Pe cale privata tóte. Mocodu: E timpu urgentu. Abrudu: Se nu uitamu de totu. Craiova: Unu reportu de inaintare, stagnare, ori regressare? Iassi: E. Asteptamu inconoscientiare. Vien'a asemene.

Redactoru respundietoriu
IACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
IOANE GÖTT si fiiu HENRICU.